



אדמו"ר רבי ירוחם ממיר – בשעה שזכינו לשמוע בתלמוד תורה של קלם את הסבא, היה נדמה בעינינו ובהרגשתנו כאילו עתה אנו עומדים למרגלות הר סיני ושומעים קול ה'. זה היה מכח ההשפעה המיוחדת שהיתה בו, להביט בו מקדושתו וחכמתו העמוקה עד מאד!

(רש"ת מ"ד' מקץ תרפ"ז)



היה זה בעת מעצרו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, לפני גירושו לסיביר. במהלך החקירות הסתער עליו אחד החוקרים בקולי קולות ובשאגות מבהילות, אולם רבינו לא איבד את קור רוחו ונשאר בשלווה גמורה. מנחת הנפש שלו הוציאה את הקצין מכליו: כיצד יתכן שגערותי לא עושות שום רושם?! הסביר לו הרב אברמסקי באומץ לבו, שכבר הסכין לשמוע קולות יותר חזקים מאלו, ולכן אינו מתפעל מצרחותיו...

השתומם החוקר: 'אימתי, מי מהחוקרים צעק עליך יותר ממני?' כאן באה תשובתו המפתיעה: "התכוונתי לקולות ששמעו אזני בהר סיני, קול ה' בכח, הקולות ההם משתיקים בקרבי כל קול אחר!"

(מלך ביפיו" עמ' 204)

כדי לחדד ולהסביר לקוראי ה"נר" את הפחד והמורא שהיה באותם ימים שחורים מהרוצחים הללו אנשי הנ.ק.ו.ד. שלוחי השטן נספר: זמן מה קודם מעצרו נקרא הרב אברמסקי לחקירה במרכז המשטרה החשאית. יחד עימו נקרא לחקירה הכומר של סלוצק, הלה מרוב פחד אחזו השבץ ולקה בשיתוק מלא.

(שם עמ' 185)



מן השמועה בשם הגר"א: אחרי מתן תורה בני ישראל רקדו ושרו עד הלילה. הגר"א אמר שהוא יודע את הניגון הזה ששרו אז! כמובא ב"פאת השולחן" שהגר"א שיבח את חכמת המוזיקה והיה אומר כי רוב טעמי התורה וסודות שירי הלויים וסודות תיקוני הזוהר אי אפשר לדעת בלעדיו... ויכולים להחיות מתים בסודותיה הגנוזים בתורה... על ידי זה ידע הגר"א מה היו אותם ניגונים ששרו - "מלאכי צבאות ידודון ידודון" - הרקידו את ישראל!



לימוד תורה מתוך הדחק

מכתבו המפורסם של הגב"ח לחתנו הט"ז ערב חג השבועות "זיכני ה' יתברך לעשות בגד חדש של קיץ לכבוד יום טוב ונחסר לי לשלם למלאכה איזה סך. יש לי אצלך ארבעה זהובים והמה נצרכים לי כעת, לכן אבקשך שתשלחם לי. מהארבעה זהובים תיתן שישה "גדולים" לזוגתך, היא בתי, לקנות אגוזים לכבוד יום טוב, לשמח לבבה..."

(ס"ה)

היה זה בסעודת פורים בבית הגאון רבי אליהו מישקובסקי, ראש ישיבת כפר חסידים. דיבר בעניני דיומא, קבלת התורה מרצון. הביא את דברי הגמרא (שקלים ה:) על רב יונה שהיה שותה יין של ארבע כוסות בפסח וראשו היה כואב לו עד חג השבועות. תמה הרב, וכי תמיד הוא היה שותה אותו יין, אותו סוג, אותו זן, מאותה שדה, שהיה מזיק לו בדיוק עד שבועות, הרי יש הבדל ביינות בין השנים, שנה היה צריך לכאוב לו עד ראש חודש סיון, שנה אחרת עד ט"ו, בכל שנה היה צריך להפסק הכאב בזמן אחר, איך זה יתכן שתמיד היה מפסיק לכאוב לו בשבועות?! עוד יש להבין, הרי בפורים רב יונה גם היה שותה יין ומה אז?! השיב הרב מישקובסקי מיניה וביה: קבלת התורה בחג השבועות הפיגה לו את הצער, שמחת התורה ריפאה וחיזקה אותו!

(נר לשולחן שבת" מפי אחד מן התלמידים שליט"א)



כשנשאל מרן הרב שטיינמן, מה עדיף ללמוד לבילי שבועות. אמר, שאפשר לומר את התיקון ואפשר ללמוד, מה שעושים זה טוב. בישיבות התקבל דווקא ללמוד גמרא, ובוודאי יותר שייך להשאר ערים כשלומדים, כי כשאומרים את התיקון ולא מבינים - קשה להשאר ער, אבל ענין התיקון היא תמצית התורה ויש בה ודאי מעלה גדולה. (כאיל תערוג" רשימות הרה"ג ישראל ארנון)

בימי זקנותו רבי אהרן לייב היה אומר תיקון. (שם מבנו הגר"ש שליט"א)

בהיות רבי אהרן לייב נער צעיר כבן י"ב-י"ג בבריסק, למד עם ידידיו הגאונים רבי יצחק ניימן ורבי יוסף דב סולובייצ'יק בשני ימי חג השבועות את כל מסכת קידושין.

(זכרון יצחק" ח')

הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר נהג לומר תיקון ליל שבועות. מאוחר יותר היה לומד ברבים את ספר המצוות. לומד את מצות העשה הראשונה "אנכי" וכן הלא תעשה הראשון "לא יהיה לך". אחר כך היה מכבד את המשתתפים לפי סדר הישיבה לומר כל אחד מצוה אחת, והיה שואל אותם פרטים במצוה. בפרט זכור כיצד שאל על סדר הקרבנות. אחר כך היה מבאר ומוסיף על הדברים, והיו הדברים שמחים ומעוררים לידיעת התורה כולה. (קונטרס "מבית לוי" שבועות - הגאון רבי משה שטיין שליט"א)



סיפר ידידי, לפני שנים הוא נזדמן לגיברלטר, לבר מצוה משפחתית אחרי חג השבועות. כל השבוע אחרי החג הם מתפללים בבית הכנסת עם ארון הקודש פתוח - היתה חתונה, עכשיו השבע ברכות!

(נר לשולחן שבת" מהרה"ג ברוך ב.)



בשעה שעמד הקב"ה ליתן התורה לישראל נגלה על כל האומות.
בתחילה הלך אצל בני עשו ... אמרו לו, מה כתוב בה? ... הלך אצל
בני עמון ומואב ... הלך ומצא את בני ישמעאל.
(ספרי וואת הברכה)

היה זה בפריז עיר מגורי. הלכתי ברחובה של עיר והנה שמת
לב כי כושי ענק, שני מטר על שני מטר... החל הולך אחרי
במטרה להשיגי, התחלתי ללכת מהר, אך גם הוא מחיש צעדיו,
התחלתי לומר וידוי, הבנתי שהלך עלי...
לבסוף הוא תפס בזרועי, ולתדהמתי הוא פנה אלי בנימוס:
"שלום לך, יש לי ויכוח עם אשתי ואני צריך את עזרתך..."
התיישבנו על ספסל והוא החל לדבר: "אנחנו באפריקה יודעים
שהתורה היא אמת, מקובלנו מבית אבותינו, דורי דורות
שהתורה ניתנה מאלוקים והכל כתוב בה.
אני רוצה לדעת כעת מה התורה אומרת על התקציב המשפחתי
שלנו. כמה אני צריך לתת לצדקה לעניים... כמה צריך להוציא
על אוכל". היתה לו רשימה של שאלות... ואני השבתי לו ככל
יכולתי.
(נר לשולחן שבת" מידידי הרה"ג אברהם זרביב)



מספרים על גוי בעיירה אונסדורף שלא שמע באחד הלילות
את קול לימוד הגמרא של בחורי הישיבה שהתאכסנו בביתו.
הדבר היה מוזר בעיניו, דפק על דלת חדרם ונכנס, הוא מצא
אותם משחקים בקלפים, היה זה ליל ניטל... הערל אמר בזעם:
"אני מתנגד בתוקף להפוך את ביתי לקזינו..."
בניטל השני, כבר ידעו הבחורים כי צריך לשחק קלפים בקול
ובמנגינה של גמרא...



שתי הקושיות הידועות בענין קביעות חג השבועות

א. איך אנו אומרים "יום מתן תורתנו", הלא נפסק כרבי יוסי, בז'
סיון ניתנה תורה, אם כן מדוע אנו עושים את שבועות בו' סיון?
ב. מדוע אנו עושים את חג השבועות ביום החמישים, הלא
התורה ניתנה ביום החמישים ואחד ליציאת מצרים!
על תמיהות אלו עמדו גדולי עולם. (ריטב"א, מג"א ריב"ש חק יעקב ועוד)
כבר תירץ הרמ"ע מפאנו, שבא לרמוז לנו יום טוב שני של
גלויות, זה מה שנאמר שמשה הוסיף יום אחד מדעתו. (מג"א תצ"ד)
ויש להבין דבריו - כבר תמה החת"ס, שלכאורה אין מקום כלל
לעשות יום טוב שני בשבועות, שהרי יודעים מתי יחול החג.
ותירץ, שהוא גזירה אטו שאר המועדות. לפי זה שונה יום טוב
שני של שבועות, שמה שאנו מקיימים אותו אינו רק מטעם
"הזהרו במנהג אבותיכם", אלא היא גזירה בפני עצמה, ולכן יום
טוב זה חמור יותר משאר יום טוב שני.
(או"ח קמ"ה)

עיקר החידוש של מתן תורה, שישראל נעשו בעלים על התורה,
שהתורה שלהם. (מהר"ל) זהו מה שהוסיף משה יום אחד מדעתו.
זו מהות יום טוב שני - רמז כאן שיכולים להוסיף מעצמם על
התורה כפי דעתם - כח יום טוב שני עיקר גילוי הוא בשבועות!



**שתי כותרות לסיפור אחד... ריקודם הנלהב של מתיישבי בני ברק
בחג השבועות המתיישבים לא הוגאים יום טוב שני של שבועות**

בראש חודש סיון שנת תרפ"ד הגיעו לנמל יפו קבוצת
המתיישבים הראשונים של בני ברק. את חג השבועות חגגו
נחשוני "בית ונחלה" בצוותא מתוך התרוממות הנפש.
בצהרי החג הלכו אל הרב דמתא, הגאון רבי שלמה אהרונסון,
שערך לכבודם מסיבה חגיגית. לשולחנו של הרב הסבו עוד
אורחים נכבדים, מראשוני בוגיה של העיר העברית, אשר טעמו
טעם יסורי ארץ ישראל על בשרם והיו מסתכלים על העולים
מפולין כעל טירונים, שאין להם מושג בבנין וישוב הארץ...
עם זאת שמחו בהם ושמעו שם דברי ברכה ועידוד. הרב
אהרונסון השתעשע בשיחה עמהם ודיבר טובות על לבם.

כשנתחממה האוירה, כמנהג חסידים יצאו בריקוד נלהב לכבוד
חג מתן תורתנו.

תוך כדי ריקדה קלט ר' יצחק גרשטנקורן את אחד הנכבדים
לוחש לחברו: "עכשיו ירקדו להם כאוות נפשם, הבה נראה איך
יקיימו "כיצד מרקדין" בחג השבועות לשנה הבאה!"

סיפר ר' יצחק גרשטנקורן ביומנו: "לבי נצבט קשה למשמע
רמזיה זו. מי יודע? הלא הם תושבים ותיקים ובעלי נסיון יותר
מאיתנו ואף חובבי הארץ הם כמונו, ובליצנות סתם - בוודאי
אין לחשוך בנכבדים כאלה".

החשש מפני כשלוך התחיל לפעפע בו. "ברם" חזר וסיכם לעצמו
"דרך לחזרה - אין!"

קבוצת העולים היו איתנים בדעתם להתנחל בארץ. הם לא באו
כדי לנסות. מכח החלטתם הנחושה הם לא חגגו יום טוב שני.
יום אסרו חג של שבועות נקבע ביניהם כתאריך התחלת בניית
הצריפים הראשונים על אדמות בני ברק.
(חבלי יוצר ועיי"ש)



רב נתן בר אסיא הלך ביום טוב שני של חג השבועות מבית
המדרש לפומבדיתא. נידה אותו רב יוסף. (פסחים נב. ועיי"ש במאירי)
יש להבין, מה עלה בדעתו של רבי נתן בר אסיא להקל בזה?!

תירץ הרבי מגור, ה"פני מנחם", שהיה מקום לומר שאת חג
השבועות להבדיל משאר החגים יש לעשות יום אחד ולא
יומיים מספק, כי הלא כבר בראש חודש ניסן נקבע זמנו, אחר
ספירת חמישים יום מיום שני של פסח, ובוודאי נודע כבר
קביעותו של חג השבועות על ידי שלוחי בית דין בכל המקומות.
וברוך שכוונתי בתירוצי לדברי ה"שואל ומשיב". (שם תניא ח"ב פ"ה)

הוסיף ה"פני מנחם" לתרץ, לפי מה שהובא בגמרא "הכל מודים
בעצרת דבעיני נמי לכס" (פסחים סח.), לכן סבר רבי נתן שמותר לו
ללכת לביתו, שם היתה מוכנה סעודת החג. ("בנתיבות ההלכה" ל"ט)



נשאל הריב"ש: האם כשקידשו על פי הראיה היו ממתנים
לעדים כדי לקדש את חודש סיון, הרי ראש חודש סיון לא יזוז
ממקומו, שהרי צריך להשלים חמישים יום בו' בסיון?

והשיב: בזמן הזה שאנו קובעים לפי הלוח, לעולם ניסן מלא
ואייר חסר, אזי תמיד מסתיימים חמישים יום בו' בסיון שניתנה
בו תורה לדעת רבנו, ולכן אנו מזכירים בו "זמן מתן תורתנו".

אבל בזמן שקידשו על פי הראיה לא הקפידו שחג השבועות
יהיה בו' סיון, וכדברי הגמרא - 'פעמים בה', פעמים ו' ופעמים
ז' בסיון',
(שו"ת הריב"ש צ"ח)



הגאון רבי מאיר שפירא, אבי הגאון המופלא רבי משה ביאר
פעם לתלמידיו את אותו "דיינו" תמוה בהגדה - "אילו קרבנו
לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה".

להעצים את הקושיה סיפר, שפעם בא משכיל לפני הגאון
ה"נודע ביהודה". אמר, יודע אני מפני מה אוכלים מאכלי חלב
בחג השבועות, בהמות רבות נתקבצו ובאו מול הר סיני, הרי
שהיה הרבה חלב לחלוב, כיוון דבריו בלעג על עם ישראל...

השיבו ה"נודע ביהודה": "אכן כן, אך החסרת את העיקר. בני
ישראל כשהגיעו להר סיני היו כמו בהמות, אבל הם קיבלו את
התורה ונהפכו לבני אדם, אבל מי שלא קיבל את התורה נשאר
בהמה! אתה ודומיך נותרו באותה צורה כפי שהגיעו להר סיני..."
(נר לשולחן שבת" מפי תלמידו הג"ר ר"פ)



הסברים רבים ניתנו למנהג אכילת מאכלי חלב בחג השבועות: בעלון
תש"פ הבאנו בזה תשעה טעמים, חוץ מהטעם של המאכלים עצמם...
חידושי הר"ם: הטעם שאוכלים מאכלי חלב בשבועות, כי שס"ה
מצוות לא תעשה הן כנגד שס"ה ימות החמה. הלאו של "לא
תבשל גדי בחלב אמו" חל בדיוק בו' סיון. (שיח שרפי קודש" ח"ד ועיי"ש שלה)